

Н. А. Прокопенко, О. В. Кісель, І. Б. Кіянчук
заст. директора ЗОШ № 15;
практичний психолог ЗОШ № 15;
заст. директора ЗОШ № 15,
м. Кривий Ріг

КОМПЛЕКСНИЙ СУПРОВІД УЧНІВ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП

Комплексний супровід учнів різних вікових груп забезпечує механізм успішної психологічної адаптації дітей до вимог і умов шкільного середовища, а також виконує пропедевтичну функцію моделі школи здоров'язберігаючого навчання. Супровід розглядається як система професійної діяльності завуча, психолога, класовода, соціолога, лікаря, що спрямована на створення соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку дитини в системі шкільної взаємодії.

Ключові слова: супровід, психологічна адаптація, психолого-педагогічний статус, особисті досягнення, розвиток дитини, емоційний стан.

Комплексное сопровождение учеников разных возрастных групп обеспечивает механизм успешной психологической адаптации детей к требованиям и условиям школьной среды, а также выполняет пропедевтическую функцию модели школы здоровьесберегающего обучения. Сопровождение рассматривается как система профессиональной деятельности завуча, психолога, классовода, социолога, врача, направленная на создание социально-психологических условий для успешного обучения и психологического развития ребенка в системе школьного взаимодействия.

Ключевые слова: психолого-педагогическое сопровождение, психологическая адаптация, психолого-педагогический статус, личные достижения, развитие ребенка, эмоциональное состояние.

Complex support of pupils of different age groups provides the mechanism of successful psychological adaptation of children to requirements and conditions of the school environment. Support is considered as system of professional work of the director of studies, the psychologist, the teacher, the sociologist, the doctor, directed on creation of socially-psychological conditions for successful training and psychological development of the child in system of school interaction.

Keywords: psycho-pedagogical support, psychological adaptation, the psycho-pedagogical status, personal achievements, development of the child, an emotional condition.

Комплексний супровід учнів різних вікових груп забезпечує механізм успішної психологічної адаптації дітей до вимог та умов шкільного середовища, а також виконує пропедевтичну функцію моделі школи здоров'язберігаючого навчання.

Зміна умов навчання і виховання щороку ставить більш високі вимоги до особистісного та інтелектуального розвитку дитини. Для того, щоб дитина не втратила інтерес до школи, освіти, а найголовніше не втратила віру і впевненість у себе, створена загальна схема психолого-педагогічного супроводу дитини. Тому нашою метою є створення оптимальних умов для навчання кожної дитини. Таким чином, дитина є під пильним наглядом адміністрації та психолога.

Досить часто психічна напруга може закінчитися шкільною дезадаптацією, і дитина стає тоді недисциплінованою, неуважною, безвідповідальною, відстає у навчанні, швидко стомлюється і вже не хоче йти до школи, це все може трапитись на будь-якому етапі навчання. Головна причина труднощів в адаптації – відсутність наступності програм початкової та середньої ланки через розбіжності цілей навчання. Таким чином, різниця між попереднім і наступним способами життя виявляється значною. Вирішенню цих та інших проблем розроблено тактичний план дій.

Реалізація запропонованої схеми-програми дозволяє дитині безболісно прийняти і засвоїти нові соціальні ролі, успішно функціонувати в іншій системі шкільних відносин.

У створеній нами системі чітко визначається роль кожного з учасників психолого-педагогічного супроводу. Супровід – це система професійної діяльності завуча, психолога, класовода, соціолога, лікаря, спрямована на створення соціально-психологічних умов для успішного навчання і психологічного розвитку дитини в ситуаціях шкільної взаємодії. І це означає наступне:

- супровід дитини спирається на ті особистісні досягнення, які реально є у неї;

- створити умови для самостійного творчого освоєння дітьми системи відносин зі світом і самим собою, а також для здійснення кожною дитиною важливих життєвих виборів;

- створити в межах соціально-педагогічного середовища умови для її максимального, в даній ситуації, особистісного розвитку і навчання.

Супровід нами розглядається як цілісна діяльність всіх учасників навчально-виховного процесу, в межах якого можна виділити три компоненти:

- 1) систематичне дослідження психолого-педагогічного статусу дитини і динаміки її розвитку в процесі шкільного навчання. З перших днів перебування у школі збирається і накопичується інформація про різні сторони психічного життя дитини та динаміку її розвитку, що є необхідним для створення умов успішного навчання і особистісного розвитку кожного школяра. Для отримання цієї інформації використовуємо методи педагогічної і психологічної діагностики;

- 2) створення соціально-психологічних умов розвитку особистості учнів і їх успішного навчання. На основі отриманих даних діагностики, розробляються програми психологічного розвитку дитини, визначаються умови її успішного навчання;

- 3) створення спеціальних соціально-психологічних умов для надання допомоги дітям, які мають проблеми у психологічному розвитку і навчанні. Цей напрямок роботи орієнтований на тих школярів, у яких виявлені проблеми у засвоєнні матеріалу, соціальноприйнятих норм поведінки, у спілкуванні з дорослими і ровесниками, психічному

самопочутті тощо.

Діти відчують труднощі адаптації у шкільному колективі і хвилювання перед учителем. В основі цього лежить страх зробити помилку і бути осміяними.

Як зазначає Р.В. Овчарова, іноді страх перед школою викликаний відсутністю навичок спілкування, конфліктами з ровесниками, страхом проявів фізичної агресії з їх боку. Особливо це характерно для емоційно-чутливих, соціокультурно і педагогічно занедбаних дітей. У них часто виникає соціальна дезадаптація, яка вказує на ізольованість у шкільному колективі. І тому на адаптацію вихованців до школи і шкільних вимог, на їх емоційний стан, бажання вчитися впливає характер спілкування учителя з школярами, а також педагог має допомогти дитині успішно адаптуватися і у колективі ровесників. Створена програма допомагає вчителю обрати індивідуальний стиль спілкування з вихованцями, який впливатиме на їх емоційний стан.

Актуальним завданням сучасної школи є робота, яка створює сприятливі умови для самореалізації кожної дитини та спрямовує своє русло на гармонійне формування особистості.

Література

1. Александровский Ю. А. Состояния психической дезадаптации и их компенсация / Ю.А. Александровский. – М. : Наука, 1976.
2. Боженко, Л. М. Робота шкільної бібліотеки у формуванні позитивної мотивації на здоровий спосіб життя / Л. М. Боженко // Шкільна бібліотека. – 2005. – №2. – С.96-100.
3. Бойченко, Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим / Т. Бойченко // Здоров'я та фізична культура (Шкільний світ). – 2005. – №2. – С.1-4.
4. Єрґієва Л. Формування культури псих. здоров'я особистості / Л. Єрґієва // Психолог. – 2008. – №21(309).
5. Метеус О. В. Комплексний супровід розвитку учнів / О.В. Метеус. – Волгоград : «Учитель», 2007. – 122с.
6. Практическая психология образования / Под. ред. И. В. Дубровиной. – М. : Сфера, 1997.
7. Северина С. Успішна адаптація як умова гармонійного розвитку особистості / С. Северина // Психолог. – 2008. – № 40 (328) жовтень.

Стаття надійшла до редакції 18.03.2010 р.

*Н. М. Терлецька
учитель ЗОШ № 15,
м. Кривий Ріг*

ПСИХОЕМОЦІЙНІ УСТАНОВКИ ЯК ЗАСІБ ЗМІЦНЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Автор статті доводить, що у молодшого школяра завдяки пережитим невдачам і успіхам формуються відповідні різноманітні емоції. Позитивні емоції, бадьорий настрій